

MEZMURLAR Kitabına Kısa Bakış

“toplulu tapınmalarda ve kişisel dualarda
Mezmurlar’ın bir sıra düzeni içinde
dua ve ilahi olarak kullanılması;
ve Mezmurlar’ın ruhani hayatımız için önemi
üzerine bir çalışma”

Rev. Robert E. Lynn

Reform Semineri Notu

2-) Mezmurların Dili

Mezmurlar’ın şiirsel dil yapısı üzerine düşünelim.
Mezmurlar duyguları nasıl ifade ediyor? Bu konu
hakkında düşünmeliyiz.

a-) Şiirsel Dil

Şiir olarak Mezmurlar bize ne iletmek istiyor, ne demek
istiyor? 54. Mezmur’a bakalım. Diğer Mezmurlar’da
olduğu gibi, bu Mezmur da insan tarihi ve insan
yaşantısı içinden kaynaklanıyor.

54:1 Ey Tanrı, beni adınla kurtar,
Gücünle akla beni!
2 Ey Tanrı, duamı dinle,
Kulak ver ağızımdan çıkan sözlere.

1 Ey Tanrı, beni adınla kurtar,
Gücünle akla beni!
2 Ey Tanrı, duamı dinle,
Kulak ver ağızımdan çıkan sözlere.
Tanrı'ya aldırıyorlar.
4 İşte Tanrı benim yardımcımdır,
Tek desteğim Rab'dir.
5 Düşmanlarım yaptıkları kötülüğün cezasını
bulsun,
Sadakatin uyarınca yok et onları.
6 Ya RAB, sana gönülden bir kurban sunacağım,
Adına şükredeceğim, çünkü adın iyidir.
7 Beni bütün sıkıntılarımdan kurtardın,
Gözlerim düşmanlarımın yok oluşunu gördü.

Şiir olarak bu Mezmur da insan deneyimini, duygularını bize vermek istiyor. Tabii, tarihten kaynaklanan ve tarih boyunca gelen bu deneyimleri anlatıyor; bunu yaparken de gördüğümüz gibi şiirsel bil dil kullanıyor. Ve bu yüzden Mezmurlar'ı okurken, Romalılar Mektubunu okumaktan çok daha farklı bir yöntemle bakmanız gerekiyor. Veya çok daha farklı bir şekilde okumanız gerekiyor. Romalılar'da Pavlus bize çok teknik bir dil kullanıyor; ve çok net mantıki bir dille bize hitap ediyor.

Reformcu gelenekte bazen insanlar daha çok teknik ve mantıki dile odaklanır, bu tip dili tercih ederler. Araştırmacılar için, teknik dil veya mantıki dil gerçeği çok daha iyi ifade ettiğinden, Romalılar ya da Filipililer mektuplarında olduğu gibi, bu yazıların daha açıklayıcı

ve anlaşılabilir olduğunu düşünürler. Aslında bu doğrudur elbette. Teknik bir dil ve mantiki dilde gerçek bize net bir şekilde ifadelerde bulunur ve teolojik yapımızı daha anlaşılabilir bir şekilde ifade etmemize yardım eder. Öyle olmasaydı, Pavlus'un yazıları ya da diğer yazılar elimizde olmazdı bugün.

Ancak Kutsal Yazılar'a bir bütün olarak bakarken teknik ve mantiki dilin tek doğru açıklayıcı bir yol olduğunu düşünme hatasından kaçınmalıyız. Çünkü Kutsal Kitap'ta tarihi kitaplar da vardır. Ve bunları Matta Müjdesi'ni ya da Romalılar Mektubu'nu okuduğumuzdan daha farklı bir şekilde okuruz. Ancak Mezmurlar tarihi kitaplardan da farklıdır yine. Mezmurlar'ı Matta Müjdesi'ni okuduğumuz gibi okumuyoruz. Mezmurlar'ı şiir gibi okuyoruz. Tanrı bize şiir dilini verdiği göre, demek ki, şiir de yeterli bir şekilde bize gerçeği yansıtıyor.

54. Mezmur'da kaç tane ses işitiyoruz? Bunu kendinize sorarak okuyun ve onu bulmaya ve anlamaya çalışın. Kaç kişi var bu Mezmur'da konuşan? Ben en azından beş kişi duyuyorum. İlk net açık olan ses hangi ses? Davud'un sesi ve aynı zamanda bu Mezmur'un başlığında konunun tarihsel bir geçmişi olduğunu öğreniyoruz. Ve bunlar Davut hakkında bildiklerimize uyuyor. Kral Saul Davut'un düşmanı idi, bunu biliyoruz. Aynı zamanda Davut'un Tanrı'ya bağırdığını duyuyoruz: *1 Ey Tanrı, beni adınla kurtar, Gücünle akla beni!*

Birinci ses Davut'undur (1). Bundan sonra biraz zorlaşacak ama şiir incelerken hayal gücümüzü biraz zorlamak gerekiyor. Bunun için Mezmurlar'ı başka nasıl bir şekilde kullanıldığını hatırlamamız yeterlidir. Davut'u, bu Mezmur'u tek başına dua olarak kullanırken hayal edebiliriz.

Mezmurlar başka ne şekilde kullanılıyordu? Tanrı halkının birlikte tapınmalarında, tapınakta kullanılıyordu. Öyleyse sonraki ses o zaman İsrail'in sesi oluyor (2). Aynı şekilde Filistlilerin İsrail topraklarına hücum ederken, İsraili'lerin bu şekilde bağırıklarını hayal edebilir miyiz: *"Ey Tanrı beni adınla kurtar gücünle akla beni"*?

Davut'un ve İsrail'in bu Mezmur'u söylediğini hayal edebiliriz. İsrail'in bu Mezmur'u ilahi olarak söylediğini, Tanrı'ya yakardığını hayal edebiliriz.

Yine bizler bir kardeşimizin (3) bu ilahiyi söylediğini duyabiliriz. Hayat bizi eziyor mu? Bizler de hayatımız bir şekilde zorlaştığında aynı veya benzer sözleri Tanrı'ya söyleyip *"beni kurtar"* demiyor muyuz?

54:1 Ey Tanrı, beni adınla kurtar,
Gücünle akla beni!
2 Ey Tanrı, duamı dinle,
Kulak ver ağızımdan çıkan sözlere.

Ve bu üç sesi işittikten sonra dördüncü ses kimin sesi olabilir? Mesih'i de bu sözleri Getsemani bahçesinde

söylerken hayal edebiliriz (4). Yedinci ayetin ne dediğine bakın: *Beni bütün sıkıntılardan kurtardın, Gözlerim düşmanlarımın yok oluşunu gördü.*

Mesih İsa'nın da hayatının en zorlu bir anında, en büyük deneme anında bu Mezmur'u Getsemani bahçesinde söylediğini hayal edebiliriz... Böylece hep kaçınmak istediğimiz acılar, sıkıntılar, baskılar, ağır kayıplar, zorluk ve ayartılar karşısında Mesih'in daha büyük sıkıntılardan geçmiş olarak bizim yanımızda olduğunu düşünerek bu Mezmur'u kendi duamız olarak Tanrı'ya yükseltebiliriz.

Ve son bir ses kimin sesi olabilir? Tanrı'nın halkı, yani zorluklardan geçen bir kiliseyi bu Mezmur'u söylüyorken hayal edebiliriz. Yine zulüm altında olan bir kilisenin bu yakarışı Tanrı'ya getirdiğini düşünebiliriz (5). Çin'de, Endonezya'da yaşayan kardeşlerimizim, acı çekerken, bu Mezmur'u kullandıklarını düşünebilir; acı çeken Tanrı halkı için bu Mezmur'u bir dua olarak Tanrı'ya sunabiliriz.

Burada ne olduğunu görebiliyor musunuz? Şiirsel dilin doğasından kaynaklanan bir anlam belirgin oluyor. Mezmurlar'ın çok tarihsel bir kökeni var. 54. Mezmur'da ise Zifliler'in Saul'a gidip Davut'u ele verdikleri zamanla ilgili.

Ama bu Mezmur hem Davut'un, hem İsrail'in, hem Mesih'in, hem bizim ya da sıkıntı altındaki bir kardeşimizin hem de acı çeken bir kilisenin duası

olabilir. Bu Mezmur tarihsel olduğu kadar yine de herkesin kullanabileceği bir Mezmur oluyor böylece. Bu da Mezmurlar'daki şiirsel dilin doğasından kaynaklanıyor.

Mezmurlar Kitabı bize sözlükten kesin tanımlar vermek istemiyor. Bize bazı insan deneyimlerini ifade etmek istiyor.

Sözlüğü açıp “sevgi” kelimesinin veya “aşk” kelimesinin anlamına bakabilirsiniz. Ancak bu kelimelerin ne anlama geldiğini anlamak için Osmanlı Sanat Tarihi ya da Türk Sanat Müziğine bakabilirsiniz. Bu durumda Türk Sanat Müziğindeki şarkılar da size bir sözlüğün açıklamayacağı kadar daha iyi şekilde sevgiyi açıklarlar.

Bu şarkılarda olduğu gibi, sevgiyi tek bir sözcük açıklayamaz. Yani sevginin ne kadar melankolik olabileceğini bize bir sözlük veremez; ama bu şarkılar çok daha derin bir anlam ifade eder sevgiyle ilgili. Çünkü şarkı da şiirsel bir ifadedir. Burada sanat müziği bize kelime anlamı olarak aşk veya sevgiyi açıklamaya çalışmıyor; ancak sevgi ve aşkı bize geniş bir şekilde sunmaya çalışıyorlar.

Benzer şekilde Mezmurlar da aynı şekilde bize bunu ifade etmeye çalışıyorlar. Deneyimi bize kelime anlamı olarak anlatmaya çalışmıyorlar; ancak insan deneyimini, insan yaşamını bize sunmaya çalışıyorlar.

b-) Şiirsel dil ve ilahiyat dili

WKİ. 11. Tanrı'nın sağlayış işleri nelerdir?

Tanrı'nın sağlayış işleri, O'nun bütün yarattıklarını ve onların bütün yaptıklarını en kutsal, en bilge ve en güçlü bir şekilde koruması ve yönetmesidir.

Westminster kısa ilmi hali 11. soruyu okuduğumuzda, Tanrı'nın sağlayış üzerine çok güzel, çok net ve mantıklı bir cevap görüyoruz: "*Tanrı'nın sağlayış işleri nelerdir?*" sorusuna tam istenen cevabı veriyor.

Şimdi de bir Mezmur'a bakalım:

121:1 Gözlerimi dağlara kaldırıyorum,
Nereden yardım gelecek?
2 Yeri göğü yaratan
RAB'den gelecek yardım.
3 O ayaklarının kaymasına izin vermez,
Seni koruyan uyuklamaz.
4 İsrail'in koruyucusu ne uyur ne uyuklar.
5 Senin koruyucun RAB'dir,
O sağ yanında sana gölgedir.
6 Gündüz güneş,
Gece ay sana zarar vermez.
7 RAB her kötülükten seni korur,
Esirger canını.
8 Şimdiden sonsuza dek
RAB koruyacak gidişini, gelişini.

İlmihal ile Mezmur arasındaki farkı görebildiniz mi? İlmihal bize kısa ve öz bir şekilde Kutsal Kitap'tan çok iyi bilinen önemli bir konu hakkında bilgi veriyor. Mezmur 121'de ise durum biraz farklıdır. İlmihalin açıklama şekli ile Mezmur'daki ifade tonunun ne kadar farklı olduğunu görebiliyorsunuz. Mezmur bize bir durumu sözlük ifadesi ile açıklamak yerine insan yaşamından, aynı konuyu bir insan deneyiminden bize sunuyor.

Böylece Mezmur'da, Tanrı'nın sağlığını gerçekten yaşayan bir kimse, bize bunun ne olduğunu ifade ediyor, Tanrı'nın sağlığının ne demek olduğunu açıklıyor. Tanrı'nın sağlığı hakkında ilmihalin ne dediğini okuduktan sonra *"tam doğru"* diyebiliriz; *"ve bu tanımlama gerçekten Kutsal Kitap'a uygundur, doğrudur"* deriz.

İlmihali okuduktan sonra *"Tanrı'nın sağlığı gerçek hayatta nasıl kendisini gösteriyor?"* şeklinde bir soru sorabiliriz. Acaba *"Tanrı'nın sağlığını anlamak, Tanrı'nın sağlığını hissetmek, böyle bir deneyimden geçmek ne anlama geliyor?"* diye sorabiliriz. Bu yüzden de 121. Mezmur'da yazarının deneyimine davet ediliyoruz. 2. ayette Mezmur yazarı bize *"Yeri göğü yaratan RAB'den gelecek yardımım"* diyerek bu sorumuzu cevaplıyor. Ve bizi bu deneyimi onunla birlikte paylaşmaya, hissetmeye, yaşamaya davet ediyor. Ve her çağda okuyucusuna, size de bize de *"Rab ayaklarınızın kaymasına müsaade etmeyecek; seni koruyan uyuklamaz"* diyerek Tanrı'nın

sağlayışının nasıl yaşandığını ve bunun güvencesini veriyor.

İlmihaldeki soru ve cevapta farklı bir şey var; Mezmur'da olan güç, Mezmur'da olan farklı hava ilmihalde yoktur. Bunun nedeni de mantıksal dil ve şiirsel dil arasındaki farktır.

Ancak bu fark "*biri iyi, diğeri kötü ya da biri diğerinden daha güzel*" demek değildir. İkisi de iyi ve ikisi de gereklidir. Bu yüzden de her çağda, her mezhepten kilisenin gerçekten de Mezmurlar'a çok ihtiyacı vardır. Mezmurlar'ın dili, teologların çok sevdiği ve içinde kapalı kaldığı mantıki dilden bizleri çıkarmaya çalışıyor.

Şimdi başka bir örneğe daha bakalım:

WKİ. 87. Yaşama götüren tövbe nedir?

Yaşama götüren tövbe kurtaran bir lütuftur, bir günahkarın gerçekten günahını hissederek ve Tanrı'nın Mesih'teki merhametini anlayarak, günahından dolayı üzüлüp [*günahından*] nefret ederek, ona (günaha) sırtını çevirip Tanrı'ya dönmesi, [*bu*] yeni itaatte tam bir amaç ile çalışarak onun ardınca gitmesidir.

İlmihaldeki tanım tövbeyi çok akılcı ve tarafsız bir şekilde açıklamaya çalışıyor. Bize ilmihalin açıklaması gereklidir; çünkü ilmihal dikkatlice çalışılması gereken bir konudan bahsediyor. Ancak sadece bu tip bir

bilgiye sahip olmakta bazen bir de tehlike vardır: kişiler ilmi hali çalıştıktan sonra “*ben tövbenin ne demek olduğunu gayet iyi biliyorum*” şeklinde bir anlayışa düşebilirler.

Elbette, elçisel kilise olarak biz bu tanımı biliyoruz, çalışıyoruz ve öğretiyoruz. Ancak 51. Mezmur’u okuduğumuzda ayetler bizi şu soru ile yüzleştiriyor: *gerçekten samimi tövbenin ne olduğunu biliyor musunuz?*

51. Mezmur’da yalnızca bir tövbe tanımlaması yok; ancak bir kimsenin gerçekten tövbeyi nasıl yaşadığını, iç varlığında tövbeyi nasıl kavrayıp benimsemesi gerektiğini görüyoruz.

51. Mezmur’da bize sorulan şey veya bizim karşımıza çıkan olay, gerçekten tövbenin anlamını anlayıp anlamamamız değil; ama “*gerçekten tövbe ettik mi etmedik mi?*” sorusudur.

İlmihaldeki ifadeyi okuduktan sonra tövbe hakkında nasıl mantıklı bir soru sorabiliriz? Sorulacak soru da şudur: *İnsan deneyiminde tövbe nasıl görülüyor, nasıl bir şey?* Ve bunu da bize Mezmur gösteriyor.

Yine hatırlamamız gereken, ikisi arasında bir seçim yapılması gerektiği değildir. İlmihaldeki tanımlamaya bakmamız gerekiyor ve tanım olarak tövbe ne anlama geliyor diye bunu anlamamız gerekiyor. Aynı zamanda tanımı daha iyi anlayabilmek ve yaşayabilmek için de

Mezmun'u okumamız, kişisel duamız olarak Tanrı'ya sunmamız gerekiyor.

Başka bir örneğe daha bakalım.

WKİ. 4. Tanrı nedir?

Tanrı, varlığında, bilgeliğinde, gücünde, kutsallığında, adalet, iyilik ve gerçekliğinde sınırsız, sonsuz ve değişmeyen bir Ruhtur.

Burada ilmiyal içindeki tanımlamanın kendine göre bir tarzı var. Tanrı'yı üçüncü tekil şahıs olarak veriyor, "O" diyerek hitap ediyor.

İlmiyal Tanrı hakkında konuşurken, sanki Tanrı şu anda bu odada aramızda yokmuş gibi konuşuyor. Ancak ilmiyaldeki tanımlama bize Tanrı hakkında bahsediyor. Diğer yandan ise 97. Mezmun'a baktığımızda, ayetler bizi Tanrı'nın huzuruna götürüyor:

Mezmun 97:1 RAB egemenlik sürüyor, coşsun yeryüzü,
Bütün kıyı halkları sevin sin!
2 Bulut ve zifiri karanlık sarmış çevresini,
Doğruluk ve adalettir tahtının temeli.
3 Ateş yürüyor O'nun önünde,
Düşmanlarını yakıyor çevrede.
4 Şimşekleri dünyayı aydınlatır,
Yeryüzü görüp titrer.
5 Dağlar balmumu gibi erir,

RAB'bin, bütün yeryüzünün Rab'bi önünde.
6 Gökler O'nun doğruluğunu duyurur,
Bütün halklar görkemini görür.
7 Utansın puta tapanlar,
Değersiz putlarla övünenler!
RAB'be tapın, ey bütün ilahlar!
8 Siyon seviniyor yargılarını duyunca, ya RAB,
Yahuda kentleri coşuyor.
9 Çünkü sensin, ya RAB, bütün yeryüzünün en
yücesi,
Bütün ilahların üstündesin, çok ulusun.

2. ayet "*Bulut ve karanlık sarmış çevresini*" derken 3. ayet "*Ateş yürüyor O'nun önünde*" diyor; 4. ayet "*Şimşekleri dünyayı aydınlatır*" diyor; 5. ayet "*Dağlar bal gibi erir Rab'bin önünde*" diyor. Burada Mezmurcu bizi tapınmak ve hizmet etmek üzere Tanrı'nın önüne götürüyor. Korku ve saygıyla önünde titrememiz gereken bir Tanrı ile bizleri tanıştırıyor.

Mezmur'a baktığımızda, Tanrı, üzerinde ve hakkında çalışılacak bir nesne değil; ancak Tanrı'nın bizim anlamamız gereken bir varlığı var. Bu da yine bütün Mezmurlar'ın paylaştığı, şiir dilinin doğasından kaynaklanıyor.

Mezmurlar bize farklı bir bilgi veriyor. İlmihal tarafsız ve gerçekleri ifade eden bir dil kullanırken, Mezmur ise kişisel ve deneyime dayanan dil ile ilmihalde okuduklarımızın doğru olduğunu gösteriyor.

Mezmurlar'ın şiirsel dille yapmak istediği şey bizim hayal gücümüzü biraz harekete geçirmektir.

114. Mezmur'a bakalım:

114:1 İsrail Mısır'dan çıktığında,
Yakup'un soyu yabancı dil konuşan bir halktan ayrıldığında,
2 Yahuda Rab'bin kutsal yeri oldu,
İsrail de O'nun krallığı.
3 Deniz olanı görüp geri çekildi,
Şeria Irmağı tersine aktı.
4 Dağlar koç gibi,
Tepeler kuzu gibi sıçradı.
5 Ey deniz, sana ne oldu da kaçtın?
Ey Şeria, neden tersine aktın?
6 Ey dağlar, niçin koç gibi,
Ey tepeler, niçin kuzu gibi sıçradınız?
7-8 Titre, ey yeryüzü,
Kayayı havuza,
Çakmaktaşını pınara çeviren Rab'bin önünde,
Yakup'un Tanrısı'nın huzurunda.

Burada Mezmur yazarı İsrail'in kurtuluşunu kutluyor. Burada Mezmur yazarı dünyaya şu şekilde bakıyor: Tanrı'nın gücünü ve O'nun güçlü işlerini düşünerek, Tanrı'nın yaptıklarını hayal ederek dünyaya bakıyor. Mezmur'da dünya Tanrı'nın varlığı ve gücüyle o kadar dolu ki, burada olan olayları okuyoruz. Burada yazar Tanrı'nın hem gücü hem de varlığıyla dünyayı nasıl doldurduğunu, yaptığı işleri düşünüyor.

Tanrı'nın İsrail'i nasıl kurtardığını, Mısır'dan nasıl çıkardığını ve vaat ettiği topraklara getirdiğini, bu yaptığı harika işleri düşünüyor. Dünya o kadar Tanrı'nın gücüyle ve varlığıyla dolu ki, 4. ayette de dediği gibi *"Dağlar koç gibi tepeler kuzu gibi sıçırıyor, Tanrı'nın önünde"* ve yine burada Mezmur yazarı bizim hayal gücümüzü harekete geçirmeye çalışıyor.

Siz de dünyayı bu şekilde görebiliyor musunuz? Aslında bize Mezmur aracılığıyla sorulan soru budur.

Sizler İstanbul'un yedi tepesine baktığınızda, onların da koç gibi sıçradığını görüyor musunuz?

Bilim biraz da dünyayı sıkıcı bir hale getirdi galiba. Sanki her şeyi bilim sayesinde biliyoruz. Bilimsel analiz bizden yaratılışı çekip çıkardı. Ve Mezmur yazarı, dünyayı başka bir bakış açısıyla bize göstermeye çalışıyor. Yalnızca atomlardan yapılmış bir dünya değil; ama Tanrı'nın gücü ve varlığıyla dolu bir dünyayı bize göstermek istiyor. Ve yine dünyaya baktığımızda eğer Mezmur yazarına katılacak olursak bizde *"Tanrı'nın gücü karşısında dağlar sıçırıyor ve tepeleri koşuyor"* gibi görebiliriz. Hayal gücümüzü kullanırsak, o şekilde görebiliriz.

Bazen Mezmurlar bizim istemediğimiz deneyimleri de önümüze getiriyor. Mezmur 137'ye bakalım şimdi. Bu korkutucu bir Mezmur'dur.

137:1 Babil ırmakları kıyısında oturup
Siyon'u andıkça ağladık;
2 Çevredeki kavaklara
Lirlerimizi astık.
3 Çünkü orada bizi tutsak edenler bizden ezgiler,
Bize zulmedenler bizden şenlik istiyor,
"Siyon ezgilerinden birini okuyun bize!" diyorlardı.
4 Nasıl okuyabiliriz RAB'bin ezgisini
El toprağında?
5 Ey Yeruşalim, seni unutursam,
Sağ elim kurusun.
6 Seni anmaz,
Yeruşalim'i en büyük sevincimden üstün
tutmazsam,
Dilim damağıma yapışsın!
7 Yeruşalim'in düştüğü gün,
"Yıkın onu, yıkın temellerine kadar!"
Diyen Edomlular'ın tavrını anımsa, ya RAB.
8 Ey sen, yıkılası Babil kızı,
Bize yaptıklarını
Sana ödetecek olana ne mutlu!
9 Ne mutlu senin yavrularını tutup
Kayalarda parçalayacak insana!

Genelde bizler diğer insanların çektiği acılarla ilgilenmek istemiyoruz; ve bu tip bir kızgınlığı da nasıl anlayacağımızı, bununla nasıl başa çıkacağımızı çoğu zaman bilmiyoruz. İnsanlar o kadar kızmışlar ki, o kadar acı çekmişler ki, bebeklerin kayalarda parçalanmasını görmek istiyorlar. Ancak Mezmur yazarı bize bunu atlayamayacağımızı, buna da dikkat

etmemiz gerektiğini de söylüyor. Bu Mezmur ile insanların çektikleri acıya sırtımızı çevirmeye izin verilmiyor. Gerçekten bunla yüzleşmeliyiz. Bu yüzden Mezmurlar'ı sistematik olarak okumak önemlidir. Devamlı bir süreklilik ile Mezmurlar'ı okumamız gerekiyor. Bizden istenen, Mezmurlar'ın bize sunmak istediği bütünlüğü tam olarak anlayabilmemizdir.

Yalnızca bana, beni iyi hissetmeme faydalı olan Mezmurlar'ı seçmeye iznim yok. Ve yine normal zamanda kaçınmak istediğimiz deneyimleri, hoşlanmadığımız şeyleri gösteren Mezmurlar'dan bir örnek okuduk şimdi. Mezmurlar şiir dili ile konuştukları için, insan deneyimini evrensel hale getiriyorlar. İnsan deneyimini yakalıyorlar. Bu deneyimler acı çekme veya sevinç gibi şeyler olabilir. Ve deneyimleri yakalayarak onu bize taşıyor ve iyi ya da kötü günde, her zaman, her yerde ve her durumda beklediğimiz ya da beklemediğimiz olaylarda Tanrı'ya tam bir bağlılıkla yaklaşmamıza yardımcı oluyorlar.

Mesih de aynı metodu kullandı öğretilerinde. Yasa öğretmeni Mesih'e geldi ve "*benim komşum kim?*" dedi. Burada bir şeye dikkat etmemiz gerekiyor. Ancak Mesih ona, komşunun kim olduğuna dair yasal bir tanım vermedi. Ve ona bir öykü anlattı. Ona hepimizin bildiği "*İyi samiriyeli*" öykü anlattı (Luka 10:25-37); Yasa öğretmenine "*işte, komşun şudur*" diye bir tanılamada bulunmadı; ancak insan deneyimi açısından komşunun ne anlama geldiğini açıkladı.

Mesih'in bu anlattığı meselde bir komşu olmanın ne anlama geldiğini somut bir şekilde ortaya koyduğunu görüyoruz.

1. Mezmur'u okuduk; ve bu Mezmur hakkında bir şeyler söyledik: *"bereketli ve mutlu olanlar bunlardır"* dedik. Ve bu Mezmur'da bir de kötü olan kişi vardı. Sonra şunu sorduk: *"Sen kimsin; hangi taraftansın?"*

Burada Mezmur ne yapıyor? Burada Mezmur'un yapmak istediği şey bizim bir seçim yapmamızdır. Ve yine öykü ve şiirin doğası budur. Bizi yalnız bırakmıyorlar. Ancak bir sözlük tanımında farklı olabilir. Yine sözlük tanımına baktığımız zaman tarafsız kalabiliriz. Ancak şiirsel dilde, Mezmurlar'da gördüğümüz gibi, bizi bir seçim yapmaya zorluyor ve bu yaptığımız seçimden de bizi sorumlu tutuyor.

Yine Mezmur 136 pek çok açıdan 1. Mezmur'a benziyor:

136:1 Şükredin RAB'be, çünkü O iyidir,
Sevgisi sonsuzdur;
2 Şükredin tanrılar Tanrısı'na,
Sevgisi sonsuzdur;
3 Şükredin rabler Rabbi'ne,
Sevgisi sonsuzdur;
4 Büyük harikalar yapan tek varlığa,
Sevgisi sonsuzdur;
5 Gökleri bilgece yaratana,
Sevgisi sonsuzdur;

6 Yeri sular üzerine yayana,
Sevgisi sonsuzdur;
7 Büyük ışıklar yaratana,
Sevgisi sonsuzdur;
8 Gündüze egemen olsun diye güneşi,
Sevgisi sonsuzdur;
9 Geceye egemen olsun diye ayı ve yıldızları
yaratana,
Sevgisi sonsuzdur;
10 Mısır'da ilk doğanları öldürene,
Sevgisi sonsuzdur;
11-12 Güçlü eli, kudretli koluyla
Sevgisi sonsuzdur;
İsrail'i Mısır'dan çıkarana,
Sevgisi sonsuzdur;
13 Kızıldeniz'i ikiye bölene,
Sevgisi sonsuzdur;
14 İsrail'i ortasından geçirene,
Sevgisi sonsuzdur;
15 Firavunla ordusunu Kızıldeniz'e dökene,
Sevgisi sonsuzdur;
16 Kendi halkını çölde yürütene,
Sevgisi sonsuzdur;
17 Büyük kralları vurana,
Sevgisi sonsuzdur;
18 Güçlü kralları öldürene,
Sevgisi sonsuzdur;
19 Amorlu kral Sihon'u,
Sevgisi sonsuzdur;
20 Başan Kralı Og'u öldürene,
Sevgisi sonsuzdur;

21-22 Topraklarını mülk olarak,
Sevgisi sonsuzdur;
Kulu İsrail'e mülk verene,
Sevgisi sonsuzdur;
23 Düşkün günlerimizde bizi anımsayana,
Sevgisi sonsuzdur;
24 Düşmanlarımızdan bizi kurtarana,
Sevgisi sonsuzdur;
25 Bütün canlılara yiyecek verene,
Sevgisi sonsuzdur;
26 Şükredin Göklerin Tanrısı'na,
Sevgisi sonsuzdur.

Bu Mezmur bir emirle bize geliyor: “*Şükredin Rab'be çünkü O iyidir*” diyor. Burada bir seçim yapmak durumundayız. **Rab'be şükredecek miyiz yoksa sessiz mi kalacağız?** Eğer sessiz kalacak olursak yine Mezmur bize geliyor ve “*Şükredin tanrılar Tanrı'sına*” diyor. 3. ayette de yine “*Şükredin rabler Rabbi'ne, Sevgisi sonsuzdur*” diyor.

Mezmur bizi bir seçim yapmaya davet ediyor ve “*niye iki düşünce arasında kalıyorsun?*” diye teşvik ederek “*Rabler Rabbi'ne şükret*” diyor. Yani Mezmurlar bizi yalnız bırakmıyorlar. Bir cevap bekliyorlar bizden.

c-) Mezmurlar'ın şiirsel dili ve insan ilişkileri

Mezmurlar'da insan ilişkileriyle ilgili nasıl bir dil kullanılıyor? Tanrı ve insan arasındaki ilişkilerden bahsederken Ahit veya **Antlaşma** sözlerini kullanıyoruz. Tanrı'nın İsrail'le yaptığı Ahit'in tam

kalbinde, merkezinde duran şey neydi? *“Ben sizin Tanrı'nız olacağım, siz benim halkım olacaksınız.”*

Buradaki verilen vaat, Antlaşma olduğu gibi, Tanrı ve insan arasındaki ilahi ilişki ile ilgili bir dili bize ifade ediyor. Bu yüzden Mezmurlar'ı Ahit'in şarkıları, ilahileri olarak da ifade edebiliriz. Ve pek çok teolog buna dikkati çekmiştir.

Bu Mezmurlar'ı araştıran bir kişinin Antlaşmayla ilgili ilginç bir yaklaşımı var. C.S. Lewis'i örnek vermek istiyorum bu konuda. Mezmurlar'da hem Yeni Ahit hem Eski Ahit'e kıyasla ölüm hakkında çok benzersiz bir ifadeye rastlıyoruz. Ölüm konusuna baktığımızda Mezmurlar'da, insanlar mezarın ötesinde fazla bir şey göremiyorlar, sanki başka bir şey yokmuş gibi...

Mezmur 89:44 Görkemine son verdin,
Tahtını yere çaldın.
45 Gençlik günlerini kısalttın,
Onu utanca boğdun.
46 Ne zamana dek, ya RAB?
Sonsuza dek mi gizleneceksin?
Ne zamana dek öfken alev alev yanacak?
47 Anımsa ömrümün ne çabuk geçtiğini,
Ne boş yaratmışsın insanoğlunu!
48 Var mı yaşayıp da ölümü görmeyen,
Ölüler diyarının pençesinden canını kurtaran?

48. ayette bir şeye dikkat edelim: *“Ölüler diyarının pençesinden canımı kim kurtarabilir?”* diye soruyor. Bu

ifade I.Korintliler 15. bölüme göre sanki kısıtlı bir anlayış içinde. Ancak Korintliler Mektubu'nun ne dediğini hatırlayalım: “*Ey ölüm dikenin nerede, ey mezar zaferin nerede.*” Bu ayet neden böyle diyor? Çünkü Mesih mezarın gücünü yok etti.

Ancak 89. Mezmur'a bakınca “*bizi mezarın gücünden bizi kim kurtarabilir?*” sorusu karşımıza çıkıyor. Acaba mezarın gücünde yakalanmış olmak ne anlama geliyor? Bunun için 88. Mezmur'a bakıyoruz:

88:10 Harikalarını ölümlere mi göstereceksin?
Ölümler mi kalkıp seni övecek?
11 Sevgin mezarda,
Sadakatin yıkım diyarında duyurulur mu?
12 Karanlıklarda harikaların,
Unutulmuşluk diyarında doğruluğun bilinir mi?

Buradaki ayetlere bakınca “*Tanrım, harikalarını ölümlerine gösteremezsin, ölümler kalkıp seni övmez; Tanrım, sevgin mezarda söylenmez, karanlıklarda harikaların bilinmez*” şeklinde bir mesaj görür gibi oluyoruz.

Ancak buradaki vurguya dikkat edelim; Rab'be yalvararak, kendisini ölümden kurtarsın istiyor. Çünkü *öldüğünde Rab'be hamt edemeyecek*. Bu bağlantıyı Mezmurlar'da yakalamamız lazım: *Eğer ölü isem Rab'be hamt edemem ama eğer diri olursam Rab'bi övebilirim.*

Burada Mezmur yazarı hayat hakkında düşünüyor, hayatın neyle ilgili olduğunu göstermeye çalışıyor. Bu hayat Mezmur yazarına göre Rab'be hamt etmek için vardır.¹ Yine aynı soru ortaya çıkıyor: *ölüler arasında kim Rab'be hamt edecek?* Tabii ki, buna beklenen cevap da *"Kimse sana ölümler arasından hamt etmez"* şeklinde olacaktır.

Ve Mezmurlar'da tekrar ve tekrar karşımıza çıkan, anladığımız da şu ki, ölüm doğru kişileri aldığı gibi, kötülerini de alıyor, yani bir ayırım göstermiyor. Hem hikmetli olan hem de akılsız olanların ikisini de ölüm alıyor. Burada ilginç bir nokta görüyoruz. Mezmurlar'ı okuduğumuzda mezarın ötesinde, Rab'le bir bütünleşme, Rab'le bir yaşam göremiyoruz; sanki hep mezardan önce kalıyor bu yaşam.

C.S. Lewis bize şunu göstermek istiyor. Bu dönemde yaşayan diğer milletler ölüm hakkında farklı fikirlere sahiptiler. Hepimiz biliyoruz ki, Mısırlılar'ın ölüm ötesi hakkında çok geniş inanışları vardı. Acaba ölüm sonrası inanışı veya bilgisi, İsrail'in entelektüel hayatında var değil miydi? Yine Mezmurlar'da karşımıza çıkan inanış, Yeni Ahit'teki inanışla sanki çatışıyor gibi gözüküyor.

Öldüğümüzde Rab'le birlikte olacağız ve O'na hamt edeceğiz –*O'nun tahtının önünde*. Başka ulusların ölüm sonrasına dair inanışları olduğu gibi biz de ölüm

¹ Mezmur 6:5 Çünkü ölümler arasında kimse seni anmaz, Kim şükür sunar sana ölümler diyarından?

ötesi bir inanışa sahibiz. Ancak neden Mezmur yazarı böyle konuşuyor; bunun nedeni nedir? Esasında bunun çok basit bir cevabı var. Bunun nedeni ise **ancak Tanrı sevmeye ve övülmeye layıktır**. Yani yalnızca Tanrı bütün övgü ve sevgiye layıktır. Bu övgü ve sevgi Tanrı'nın vereceği başka diğer şeyler için değildir. Mezmur 63 bu konuyla ilgili olarak görüşünü çok güzel bir şekilde ifade ediyor:

3 Senin sevgin yaşamdan iyidir,
Bu yüzden dudaklarım seni yüceltir.

Mezmur'un bu ifadesi bize aynı zamanda Müjde'yi diğer insanlara sunarken yanlış yapmamamız için; doğru bir motivasyonla Müjde'yi sunmamız için gereklidir. Bazen sanki Tanrı başka bir şeyi kazanmak için bir yol, bir aracı gibi gözükebilir. Bazen Müjde'yi sunarken, sanki Tanrı başka bir şey için önem kazanıyor gibi ortaya çıkabilir. Bu durumda da Tanrı ümidimizin merkezi olmaktan çıkmış olur. Ve yine Müjde'yi paylaştığımızda Tanrı değil de, sanki bereket ve armağan ya da kişisel refahımız daha öne çıkıyor gibi gözükebilir. Yani bir armağanı veren kimse değil, armağanın kendisi ön plana çıkabilir. Böylece Mezmur yazarının sözlerini okuduğumuzda "*Tanrım, senin sevgin hayattan çok daha iyidir*" ifadesi ile karşılaşmak Müjde'yi doğru bir şekilde sunabilmek için gereklidir.

Öyleyse Tanrı'yı şimdi *-bu hayatta-* bilmek, bu yaşamda Tanrı'yı tanımanın sevinci gerçekten çok iyidir; ve Mezmur yazarı bunun daha ötesine

bakmıyor. Bu yüzden Mezmurlar hayatımızın amacı olan Tanrı'dan bahsediyorlar, verilen armağanlardan değil.

27:4 RAB'den tek dileğim, tek isteğim şu:
RAB'bin güzelliğini seyretmek,
Tapınağında O'na hayran olmak için
Ömrümün bütün günlerini O'nun evinde geçirmek.

Böylece Mezmurlar'ı ilk okuyucularının gözünden, o zamana göre anlarsak, bunları Mesih'in ışığında yorumlayabiliriz.

Mezmurcu bu ayetlerde *“Rab'den tek dileğim tek isteğim, tapınağında O'na hayran olmak için ömrümün bütün günlerini O'nun evinde geçirmektir”* diyor. Şu hataya düşebilirsiniz: *“cennete gidince sürekli Tanrı'nın önünde yaşayacağımızdan bahsediyor”* diye düşünebilirsiniz. Ancak Mezmurcu burada seslenirken cennette geçireceği zamana bakarak konuşmuyor. Eski Ahit'te Tanrı'nın evi neresidir; ve bu tapınak nerededir? Kudüs'te. Neden bu tapınak önemliydi? Çünkü Tanrı oradaydı, çünkü Tanrı tüm yüceliğiyle orada yaşadı. Ne oldu orada? İsrail ve uluslardan iman edenler O'na ibadet etti, O'nu yüceltti. Mezmur'un kast ettiği de budur: *“şimdi bu yaşamda, henüz ölmeden günlerimi senin evinde, sana tapınarak geçirmek istiyorum, ya Rab.”*

Sadece bu amaç için yaşamak Davut için yeterli idi. Ve Mezmurlar'da kişilerin bu Yaratıcı Tanrı'dan öteye

bakıp da “acaba Tanrı bana başka ne hediyeler verecek?” diye düşünmeye ya da bu yolla daha başka şeyleri aramaya ihtiyacı yoktu.

84:1 Ey Her Şeye Egemen RAB,
Ne kadar severim konutunu!
2 Canım senin avlularını özleyor,
İçim çekiyor,
Yüreğim, bütün varlığım
Sana, yaşayan Tanrı'ya sevinçle haykırıyor.
4 Ne mutlu senin evinde oturanlara,
Seni sürekli överler!
5 Ne mutlu gücünü senden alan insana!
Aklı hep Siyon'u ziyaret etmekte.
7 Gittikçe güçlenir,
Siyon'da Tanrı'nın huzuruna çıkarlar.
10 Senin avlularında bir gün,
Başka yerdeki bin günden iyidir;
Kötülerin çadırında yaşamaktansa,
Tanrım'ın evinin eşiğinde durmayı yeğlerim.

Yine 84. Mezmur'da da aynı vurguyu görüyoruz:
TANRIM, SENİN YAŞADIĞIN YER ÇOK GÜZEL...

Mezmurcu bu yüzden Tanrı'nın bulunduğu yeri, Tanrı'nın tapınağının avlularını özleyor. Mezmurcunun canı o kadar özleyor ki, Tanrı'nın evinde bulunmak için bir kapıcı olarak kalmak bile onun için yeterlidir. Yine Mezmurcu hangi evden bahsediyor, hangi avlulardan bahsediyor sizce? Tabii ki, Sion Dağı üzerindeki taşlardan yapılmış tapınaktan bahsediyor. Ve burası

Tanrı'nın yaşadığı yerd. Burada Mezmur yazarının güçlü duygusunu ve arzusunu görebiliyor musunuz? Tanrı'ya "en azından bana bir gün ver, yeter ki senin avlularında olsun" diyor.

Mezmurlar'daki insanın Tanrı'ya olan açlığı o kadar derin ki, bu açlık kendisini fiziksel olarak dahi belli ediyor.

42:1 Gevik akarsuları nasıl özlerse,
Canım da seni öyle özler, ey Tanrı!
2 Canım Tanrı'ya, yaşayan Tanrı'ya susadı;
Ne zaman görmeye gideceğim Tanrı'nın yüzünü?
3 Gözyaşlarım ekmeğim oldu gece gündüz,
Gün boyu, "Nerede senin Tanrın?" dedikleri için.
4 Anımsayınca içim içimi yiyor,
Nasıl toplulukla birlikte yürür,
Tanrı'nın evine kadar alaya öncülük ederdim,
Sevinç ve şükran sesleri arasında,
Bayram eden bir kalabalıkla birlikte.
5 Neden üzgünsün, ey gönlüm,
Neden içim huzursuz?
Tanrı'ya umut bağla,
Çünkü O'na yine övgüler sunacağım;
O benim kurtarıcım ve Tanrım'dır.

Buradaki kişi canında bir susamışlık ve acı hissediyor ve bütün vücudu sanki yakarıyor. Ne için yakarıyor? Tanrı için yakarıyor, Tanrı'nın vereceği diğer şeyler için değil. Ve yine 63. Mezmur burada karşımıza çıkan konu gibidir: sadece Tanrı'yı isteyen bir doğru kişi

tanımlaması yapmaktadır; Tanrı'yı, Tanrı'nın bize vereceği, sağlayacağı şeyler için değil, sadece Tanrı'nın kendisini özleyen bir kişi ifade edilmektedir. Ve bu Mezmur bütün aklımızla, bütün gücümüzle Tanrı'yı sevmenin nasıl bir şey olduğu üzerinde bizi düşündürüyor. *Siz hiç Tanrı'yı bu kadar güçlü bir şekilde özlediniz mi?*

Tanrı'yı seviyoruz, O'na karşı susuzluk çekiyoruz. Bu yüzden de bu durum Antlaşma anlamına geliyor. Davut Antlaşma Sandığının önünde dans etmişti (II.Samuel 6:16). Bu durumda Mezmurlar'ın bize sorduğu soru da şudur: sizde de Tanrı'ya karşı öyle özlem, tutku, coşku ve sevinç var mı?

Aynı zamanda dilde şunu görüyoruz: Tanrı'ya ikinci şahıs dilinde, "Sen, Senin" şeklinde bir ifade ile yaklaşmaktadır. İlmihaldeki gibi üçüncü tekil şahıs (O) dilini kullanmıyor. Böylece "Benim canım Seni özler ey Tanrı" diyen bir yaklaşım ile kişisel bir Tanrı vurgulamaktadır. Ve bu kişisel Tanrı bazen "bizim Tanrımız" şeklinde, bütün İsrail'in Tanrısı olarak da dile getirilmektedir:²

20:7 Bazıları savaş arabalarına,
Bazıları atlarına güvenir,
Bizse Tanrımız RAB'be güveniriz.

² Mezmur 46:7 Her Şeye Egemen RAB bizimledir... 48:14 Bu Tanrı sonsuza dek bizim Tanrımız olacak, Bize hep yol gösterecektir.

Mezmurlar'daki kişi “ben” diyerek Tanrı'ya “Sen” diye seslenip (senin evin, senin avluların) kişisel bir ilişki içinde olduğu Tanrı'dan bahsediyor. Bu şekilde Antlaşma ilişkisi içinde karşılıklı yakınlık yaşadığımız bir Tanrı tecrübesi ile konuşuyor –*Mezmurlar'ı duamız, ilahimiz, yakarışlarımız yaparak benzer bir yakınlığı biz de yaşıyoruz.*

Mezmun'daki tecrübeler teoloji bilgisi ile karışmayınca Tanrı “*üçüncü tekil şahıs*” olarak üzerinde çalıştığımız “O” şeklinde bir bilgi haline geliyor; böylece de kişiler O'nunla karşılıklı bir ilişki ile, O'na ibadet etmesi gerektiğini unutuyor.

“Ortodoks” kelimesinin anlamını “**gerçek doktrin**” olarak söyleriz. Ancak kelimeyi iyice tanımlayacak olursak, bu ifade “*gerçek ibadet, doğru yüceltme, tam övgü*” anlamına da gelir. Bu yüzden Mezmurlar bize Tanrı hakkında doğru fikirlere sahip olmanın yeterli olmadığını gösteriyorlar. Bizim var oluşumuzun tek sebebi de, Tanrı'yı doğru bir öğreti ile tanımak yanında O'nu yüceltmek, Tanrı'dan hoşnut olmak, O'ndan zevk almaktır (Wkl.1):

1. İnsanın varlığının en baş amacı nedir?

İnsanın varlığının en baş amacı Tanrı'yı yüceltmek ve sonsuza dek O'ndan zevk almaktır.